

ORADEA-MARE (N.-VĂRAD)
8 ianuarie st. v.
20 ianuarie st. n.

Esc in fiecare duminică
Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 2. ANUL XXXI.
1895.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 2 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Bucuria cea din urmă.

(Urmare.)

Nu știu, cum și de unde, fêtu meu... S'a pus eu mine la vorbă, ca și altă dată, dar alte alea îmi grăiă, de nu ne mai înțelesărăm la urma urmei. Că așa cum este legea noastră, el ci-că n'o mai pricepe. Că el nu mai crede in menirea preotului, fiind că in preoții care le dă învățtură acolo, el nu vede decât fășarnicie și necredință... că popia, ci-că, a ajuns un fel de slujbă ca ori-ce altă slujbă, cum ai fi, de pildă, dta învățător, suprefectu suprefect, pomojnicu pomojnic, primaru primar, — numa ca să fi, ca să ai un mijloc de trai, iar nu pentru că crești in menirea dtale, că o să aducă vr'un bine lumii... Ei, uite, asta m'a lovit adânc la inimă și, de când s'a dus la seminar inapoi, par că sunt bolnav, par că-mi lipsește ceva și par că n'o să mai pui la loc ce-mi lipsește... Hei, taică, pacea sufletului n'o mai dregi cum a fost dec' ajungi s'o pierdi odată... Chiar decă se intorc lucrurile, uite, îți rămâne par că un fel de frică ascunsă nu cumva iarăș să vie reul innapoi.

— Da las! nu te mai măhni așa, taică părinte, c'o să-i vie mintea la loc.

— Domnul o fi știind ce-o fi vrând cu el și cu mine. L'am sfătuit, i-am cădut cu rogu-me să nu-mi taie așa firu vieței, că de nu s'o face preot, că de-o rămâne necredincios, o să fie mörte pentru mine. Degéba! — Și cum? de unde necredință, la el, când nēm de nēm, am fost preoți și plocați celor sfinte și de viêtă dătătoare! El, nu și nu, că după

AGATA BĂRESCU.

ce-o isprăvi patru clase, trece in liceu, la carte dăscălicescă, să se facă, ci-că, avocat d'ăia, cu altă vorbă, să șcie cum să înșele lumea, să șcie să fie strimb cu legile in mână... să spele pe ai rei, pe păcătoși și să-i facă buni; să intineze pe ai buni și să-i facă cu păcate pe cuget... Iacă ce bréslă ti bate lui la ochi; iacă-l ce departe vré să sară dela trunchiu pomului de unde l'a răsărit Dumnezeu!...

— Dómne, sfinția ta, da adecă la ce te-i fi amărind atăta? — grăi preotésa care se apropiase incet de tot, și ascultase cu ochii plini de lacrimi. Atăta odraslă avem și noi... Lasă-l să fie ce-l trage inima; lasă-l să fie norocit in chip și fel cum i se nălucește lui, decă nu ne-a fost dată să fim și noi norociți alătura cu densu...

— Iaca și preotésa că-mi stă dimpotrivă! — țlise cu blândețe, dar cu amărăciune, bietul părintele Andrei.

— Nu-ți stau dimpotrivă, sfinția ta, că totdauna m'am uitat in ochii sfinției tale cu as-

cultare și cu voie bună; da nu veți că me topește amarăciunea sfinției tale și gându că Mihai al nostru e și el amarit?

— Of! taci preotésă, taci... Necredința lui Mihai și neascultarea lui sunt pentru mine junghiuri de cuțit... și până n'o crede și nu s'o întorce lângă mine pocăit, vrednic de daru lui Dđeu și destoinic să-mi ia locu, — eu nu l'oi iertă...

III.

Eră in điuva înjumătățirei prasnicului, strada Rusaliilor, cum îi dic rumânii, când adecă a trecut jumătate vremea până la Duminica Mare, a Rusaliilor.

Rumânii țin điuva asta, că-i bine ci-că. Dómne ferește nu ți-a eși vre-unu la muncă, să-i tai și capu.

Și dór e in toiu psășitului de-a doua óră, — și a altor munci după cum a cădút și Paștele; căci sərbătórea asta se socotește la douăzeci și cinci de đile după Paște.

Și fiind că anu acela Paștele fusese cu trei đile după Sf. Gheorghe, târđiu de tot, — eră mult de muncit la câmp și arendașului îi scăpără măséua, mai ales că vremea îi stătuse dimpotrivă și acuma purcesese spre indreptare.

Pornise din ajun, de cu séră, pe isprăvniceii să facă pe rumâni să iésă la câmp. Rumânii nici vruseră s'audă.

Cum să iésă ei tocmai la strada Rusaliilor? Ori sunt ném stréin? Ce? să inebunescă, cum se întemplase lui nea cutare, ori cutărui flăcău?

Din părinți auđiseră așa ceva, și părinții dela moșii lor, — și o țineau bună.

Pe la dênșii nu se veduse nici om nebun pentru c'a muncit in điuva aia, nici altă întemplare rea... Frica la unii, dor de prasnic la aia și de lene la aialți, — iaca pricina adevărată.

Chemase arendașu și pe părintele Andrei tot atunci séra și-i grăise:

— Părinte, țărani ascultă glasu sfinției tale, pornește, te rog, printre ei și sfătuiește-i să iésă, că uite mi se scutură rapia și o đe e mult pentru ea... Unde mai pui porumbu remas a doua óră nesăpat la munți?!

— De! domnule Cosma, răspusesse părintele Andrei, cu dragă inimă le-aș grăi, đar n'o să me asculte, că e sərbătóre... Și dta e bine s'o ții, dómne ferește, să nu ți se întemple ceva...

— Ia lasă-me părinte, cu vorbele astea; tocmai dta să cređi așa lucruri... slujește dta la biserică și fă-ți datoria, da lasă pe țărani să-și vedă de muncă. Rapia nu așteptă, părinte, înțelege-me...

— N'o fi așteptând, domnule, — inse și ale bisericăii sunt cu rostu lor...

— Uite d'aia n'aveți ce să mâncați iérna, că véra aveți prea multe sərbătóri, părinte... D'aș fi mitropolit, tóte sərbătórite le-aș rëndui iérna și tot să prăsnuiți atunci!... Biserică e asta cu atâtea sərbătóri? Credința e asta să cheșuiești, iar de muncit să fugi că e păcat, decă-i munci?

— Domnule Cosma, vorbești par că n'ai fi creștin cu frică de Dumneđeu... și e reu, că de ești om mai cu șciință ca noi aștia...

— Tocmai fiind că-s creștin și mai cu șciință, înțeleg credința unde trebuie, ca și munca, la vremea ei! Cum a fost tot ploi, și cu sórele de ađi, decă n'oi incepe mâne tăiatu rapiei, crapă tecile și iaca perdere... Firește! Biserică dtaie pierde ceva? Rumânii își pierd

sărăcia? Eu nu știu de ce mai ești dta popă, decă nu știi care e cu adevărat sərbătóre și care numai un obicei de lene, un ieres...

— Ieres! Domnule Cosma! Nu mai pot să te ascult, iértă-me, căci te-ai mániat și batjocorești pe Dumneđeu și casa lui sfântă!... Auđi? Ieres!...

Părintele porni, iar arendașu injură in urma lui. Auđise el, părintele, multe in vieța lui, — dar nici odată așa ca la arendașu ásta.

— Il șcicia necredincios, il cunoșcea ca pe dênșu. Mai cărcotaș, mai reu de plată, mai șiret și mai inșelător ca el, nici că veduse, și dór mulți mai trecuseră pe moșia asta de cincideci de ani.

Incaltea aialați erau mai credincioși. Domnul Cosma nici bunul ásta nu-l avea.

— Măhnit de-ale lui, purtarea arendașului îl măhni și mai adânc.

In điuva prasnicului satu întreg eră intr'un vaet.

Arendașu, cu primar și cu consilieri, cu isprăvniceii, cu logofét și cu tóte alelalte slugi ale curței, tăbăriseră pe românii invoiți să-i scótă cu sila, și... care cum se împotriviá, — bătae!

Rumânii bătuți îndărjiră pe ceialați și mai, mai să se incaere cu ceta arendașului, decă nu puneá vorbă părintele Andrei.

Zarva ajunsese in șosea, când părintele trecea la biserică.

— Opriți-ve, ómeni buni, — glăsui sfinția sa. Nu faceți résvrătire, că e păcat...

— Da ne-a snopit, sfinția ta, respunse un rumân, și scóse căciula inaintea părintelui.

— Părinte, đe-le să pornescă la lucru, că nu'ș ce se întemplă! — răcni arendașu aprins de mánie, călare și cu biciu in mână.

— Incet și cu pace, domnule Cosma, tóte se fac bune. Băeți, eu v'aș sfătui să ieșiți la muncă ađi, măcar până la un prânđ, că uite, nevoia muncii cere, și Dumneđeu e îndurător și iértă... O să me rog eu și pentru voi drept-credincioșii... Ascultați-me, feții mei și până la un prânđ ieșiți la rapia...

— Ei, așa-i, sfinția ta, da veđi că boieru nu ne prea dá dreptu nostru; dór cât ne momește când are nevoie de noi, grăi un unchiaș, iar când n'are...

Arendașu îi aruncă o călătură urită, își mușcă mustățile și tăcu.

Să fi fost in altă vreme, cum l'ar mai fi croit in latu spinărei!

— Nici de mâncat nu ne-am luat... grăi altu

— Las', că ve trimet cu mâncare, numai ieșiți, — đise arendașu.

Părintele trecu la biserică; rumânii porniră spre câmp duși din urmă de isprăvniceii; arendașu se duse acasă.

Nuș' care din isprăvniceii inse injură pe unu din rumâni și atunci toți fugiră acasă. Astfel, nu fu chip de muncă in điuva aceea.

Iar pe la tócă, pe când in bătătură se adunără flăcăi și fete la horă, și lume, unii să privescă la ei, alții să se cinstescă la cărciumă, arendașu tăbări cu ai lui, le luă lăutarii, le strică hora și făcând pe cărciumar să nu mai vëndă vin și rachiu niménua.

Rumânii porniră cu risete de batjocură pentru arendaș, și se duseră la alt capét al satului să-și facă pofta, in necasul lui.

Din điuva aceea arendașu începú fel de fel de viclenii împotriva părintelui Andrei și-l pári la mitropolit chiar.

Când aflară țeranii, făcură hârtie, o iscălire și trimiseră pe câțiva fruntași cu ea la protoieru, ca să zădărnicească pâra arendașului.

Protoieru cunoșcea în d'ajuns pe părintele Andrei și hârtia țeranilor fu bine primită.

Dar nici binele nu-l mai bucură ca mai înainte, nici reul nu-l amără mai lare.

Gându care i se infipsese adânc în suflet și care-l clinuia și nopțe eră hotărîrea lui Mihai; și vacanța mare s'apropia.

Tot par că-l mai invioră câte-o scelipire de nădejde, — năluca a dorului de altă dată, — înse acesta se pierde în aceeași clipă în hăul din care ieșise.

Nucu lui, dragostea lui de toate zilele în vreme de vără, tot aceeași umbră răcoroasă culcă inapoia lui; salcâmi, și după densesii teiul, tot acelaș miros înălțau către Dumneșeu, ca el în biserică mirosul de smirnă; tot aceeaș liniște stăpâniă casa și curtea lui; când apunea sôrele în veștminte sângerii, ca acele în care Christos fusese imbrăcat odată, — aceleași vuete umpleau satu: hăulitu rumânilor cari se întorceau dela câmp, scârțaitu carelor neunse d'ajuns, cântecele fetelor și flăcăilor . . .

Tot așa se ridică o pânză de ceta către apus, din pricina multului praf în vreme de secetă; tot așa se coboră sêra, care stingea incetu cu incetu lumina zilei și aprindea rënd pe rënd candelile nopței la altarul nesfârșirei.

Și înse părintele Andrei nu mai căută în spre mândreșile Firei, care-l fermecau mai nainte și care-l făceau să se minuneze și să prea-o măreșcă adâncă înțelepciune a ziditorului.

Fața lui începuse să dea în galbên bolnăvicios, ochii prinseseră a i se infundă și a i se innegrî pe de marginea pleôpelor; degetele mânilor a-i tremurâ când ducea mâncarea la gură, ori când apucă ceva cu densele.

Vorbiă forțe puțin cu rumânii pe cari îi întelniă și se feriă să mai așie calea cutăruia și cutăruia, cu chipu vesel și cu graiu lui blându și sfătos, așa cum se deprinseseră toți să-l vedă.

Rumânii începuseră să se întrebe cu grijă, că ce să fi având bietu părintele Andrei? Unii îndrăsniseră să-l întrebe, iar câteva femei alergaseră la preotésă să-i ducă fel de fel de descântece.

Părintele Andrei se treziă ca din somn când îl întrebă vr'un rumân așa, fără veste, și respundea doue trei vorbe fără șir. Preotésă le spunea femeilor că părintele avea ceva, dar ce, nu-ș putea da sêmă.

Și se ingrigiă satu, — și mai mult se ingrigiă bieta preotésă, căci șica ce gând amar îl rodea, căci cunoșcea firea părintelui, inima lui.

Indrăsnise și ea să-i dică, să-l rôge; îi plânsese și-i sărutase mâmile cu nespūsă dragoste și milă.

Părintele tot cu blândeșea lui, îi șisese să-l lase necasului și gândurilor lui, căci pace nu avea să-i mai guste sufletu.

D'atunci preotésă plângea și se istoviă ferită de părintele; iar părintele Andrei se topiă tăcut și măhnit în focu ascuns a dorului inimei lui.

Nici către invetător nu se plângea, singur cu care schimbă câte-o vorbă; — nici cătră Dumneșeu, când ingenunchiă în fața altarului, nici cătră el nu înălță glas de imputare, sêu rugăciuni de ușurare a măhnirei lui adânci . . .

Plângere cătră ômeni ar fi fost zadarnică și mila lor fără nici o injuriere asupra sufletului; cătră Dumneșeu iarăș, de ce s'ar fi plâns? . . . Nu scrie la sfântă

evanghelie că pe cine-l iubeșce Dumneșeu îl cercă cu tot felul de necasuri pentru a-l întări pe om în credință și a-l face vrednic de-o vietă mai bună.

Dumneșeu îl avea în grija lui; Dumneșeu hotărise cu densusl . . .

— Facă-se voia lui, sfârșii părintele Andrei cu gândurile și se da somnului, — amare nopți, căci și somnul începuse să fugă de el.

(Va urmă.)

RADULESCU-NIGER.

Ce se face?

Ce se face, ce se face
Plânsul jalnic,
Ce te mistue și tace
Tainic, tainic?

Ce s'alege, ce s'alege
De o robic,
Pe cari nime n'o 'nșelege
Nici și-o șcie?

Ah! de nopșile cu lună,
Când cu jele
Îl cătai ca o nebună
Printre stele?

Și de dorul, ce-ți scurtéză
Vieța 'n tine
Înse nici nu și-l viséză
Nime, nime.

Ori martiriul teu se scrie
În vre-o carte,
Și de-o plată aurie
Tot ai parte?

ELENA DIN ARDEAL.

Cugetări.

Indoela este bôla virtușii secului frumos și adeșori o bôlă incurabilă.

*

Prietenia între doue femei este totdauna o alianță în contra unui bărbat sêu a unei femei.

*

Amorul se supune, pasiunea impune.

*

Nu este în amor o vorbă mai urită ca Nu!

*

Virtutea este privilegiul femeilor urite.

*

Femeia numai atunci își perde inima când e sigură, că e cine s'o găsescă.

*

Satul se clătînă când nemulțumitii sânt menajați; el se apropie de ruină când temerea-i ridică la cele dintei demnități.

*

A fi demn de corône este mai mult decât a purtă corône.

Copilul nimănui.

Dramă în patru acte de *Alfred Touroude*.

(Urmare.)

Armand. Pe legea mea, nu. Și totuș Ț-aș pute dice esact ceea ce-ți spune el. Câte-odată visază nebunii și libertăți, la cari nu îndrăsește, — nu-i așa? . . . Și dta îți clădești totă speranța pe aceste neindrăsneli? . . . Deschideți ochii bine, Jeana, — și veți, că Robert te înșelă.

Jeanna. O Dómne . . . simt că puterile-mi slăbesc . . . (*Sede lângă mész*)

Armand. Ceea ce-l seduce acum e blondă, riđetóre, coquetă; noi o numim Turguoisa . . . din cauza pietrelor prețiose de acest soi, pe care ea le adoră; e o actriță . . . *in partibus!* — Cu o lész de șeideci de franci pe lună, ea cheltuiește cinciđeci de mii de franci pe an. Dész ai voi s'o veți cu Robert al dtale, pot să-ți inlesnesc eu astă privesce.

Jeanna (*ridicându-se pe jumătate*) Dta ?

Armand. Și 'n astă sész.

Jeanna (*in picioare*). În astă sész?! — El mi-a spus int'adevăr că nu va vini în astă sész la mine.

Armand. Negreșit, — de ore ce se duce la dęnsa.

Jeanna. Dar nu, el se duce la o intrunire a amicilor sei . . .

Armand. Cunosc eu astfel de intruniri; sânt acolo, pe căți amici, pe atătea și amice.

Jeanna. Dar el îmi spuse aici, chiar mai adiniórea, că nu póte suferi astfel de plăceri, că me iubește, că adoră pe copilul seu . . .

Armand. Și că te va luá de nevésză, póte, pentru a da un nume acestui cópil? — Vai! sэрmană fată ce ești! El te-a sedus, — și dta ai cređut că veți într'ensul nușciu-ce arhangel salvator și măreț! El e un bărbat, asemenea tuturor bărbaților, egoist și vulgar! . . . Dar te iubiá el macar? Nu! el nu doriá póte decât o întreținută naivă și incređetóre, a cărei castitate să-i permită sufletului seu de a aflá totul fără a se inspăimântá . . . el nu caută decât trufia unei seduceri! (*Jeanna traversész scena inspăimântată*) Dar chiar când el te-ar iubi, — tot nu te-ar luá de femeie: dta ești a lui! — Unde și când ai mai vęđut pe cineva ce se însorá cu întreținuta lui? la o asemenea vęrstă, cu rangul și cu averea sa, și purtând un nume ce sună egal cu aurul! Aidede! cređi dar că vieța reală e ca și cea descrisă în romanuri? El se numește Róbert Duversy. Ai auđit vorbindu-se despre tatăl seu? e un bancher milionar!

Jeanna (*sdrobotă ședęd la stęnga*). Vai! nu m'am gándit la asta.

Armand. Și acest tată, Ț-ar da el pe fiul lui unic, dtale, sáracă, dtale, pętată? Și acest fiu ar îndrásni el să se însore contra voinței tatălui seu, bogat, puternic? E! nu cunoști indestul pe cei bogați! Ei iau o sэрmană fată, pentru că ea póte fi o întreținută mai plăcută, mai sigură, și mai pură decât o curtesană; ș-apoi, în điuva în care s'au arátat mai desmierdători póte decât în totdauna, ei plec . . . spre noi plăceri, noi beții, fără a mai inturná capul înderét, fără nici o remușcare! — Iată tot ce va face și Robert al dtale. Și asta nu va fi numai o părăsire, o mișelie, — va merge ceva mai de parte încă. Íți lasă un fiu; ești batjocorită! Cu atât mai reu! . . . În ochii lui, dta ești vinovată c'ai căđut, și purtarea lui îți va slugi de lecție. Dész el nu te-a invęțat ce-i vieța, va trebui s'o inveți apoi, — căci nu-ți va mai remáné decât doue lucruri a alege: munca ne

mai contenită, ce nu-ți va ajunge nici chiar să te hrănescă, — séu vęndarea corpului ș-a tot ce-ți mai remáne din onóre.

Jeanna. Ah!

Armand. Iată ce-ți rezervá destinul pentru că te-ai incređut în adevératul amor al unui mincinos, al unui nebun!

Jeanna. Ah! taci! imi sdrobești inima!

Armand. Iértă-me că-ți spun aceste aspre adevéruri, iértă-mi de asemenea primele mele cuvinte; am vinit la dta, cum merge cineva ca să biruésză cu ori ce preț pe protivnicul seu, ș-a tribuit să-ți vorbesc prea aspru și prea nebunește; acum me liniștesc. Nu trebuie să tremuri dész nenorocirea te amenință; înainte de a te atinge, ea va trebui să me sdrobésză pe mine. — Eu, te iubesc cu inima-mi intręgă, — iată tot adevérul! Dta ai greșit? eu o uit! Dta ai un copil? eu îl primesc! Dész totul Ț-ar lipsi, nu te vei mai indoí! — brațele mele sânt deschise pentru a te primi

Jeanna (*ridicându-se și trecęd*). Dész ești un om bun, — pentru ce me smulgi din scumpele mele visuri? (*Fermă*). Dar să nu cređi că eu voi pune cea mai mică basă pe tóte cuvintele dtale, — căci nu! nu te cred! . . .

Armand. Ai poté crede mai bine când ai vedé ș-ai auđi, cu ochii și urechile dtale. (*Sede și scrie o carte*.)

Jeanna (*a parte*). Vai! el pare așa de sigur de ceea ce-mi vorbește . . .

Armand (*intindędu-i carta*). Vino desész la unspređece ciasuri la adresa acéstă; așteptá acolo într'o trásură. Când va fi timpul, îți voi da de șcire, și vei poté să veți totul, fără să fii vęđută.

Jeanna. Vai!

Armand. Vei șci atunci cine este acela ce te iubește, și cel ce trebuie să-l iubești.

Jeanna (*lângă légán*). Ei nu! nu! nu me voi duce! Nu te pot crede! nu voi să șciu nimic! Părăsésză-me de va voi; voi remáné aici; il voi așteptá lângă copilul lui, plângęd, sperând încă până ce sufletul me va părăsi! Prefer mai bine să mor astfel, decât să-l vęd lângă o alta. (*Pică într'un scaun*)

Armand. N'ai dreptul de a muri, fiind mamă. — Acestui copil îi trebuie un tată, îi trebuie un nume. — Vino dar să afli cui poți cere acel nume.

Jeanna. Nu voi merge!

Armand (*lângă ea*). Iată acelea adresa.

Jeanna. Nu.

Armand. O pun pe mésză acéstă . . . aici . . . o veți . . .

Jeanna. Dar nu me voi duce!

Armand (*eșind*). Pe desész. (*Ese*.)

Jeanna (*singură, pusă în genunchi lângă légán*). Ah! copilul meu! ce vom ajunge noi dész tóte aceste vor fi adevérate?!

(Cortina.)

ACTUL II.

Un mic salon cu multe uși laterale. În mijloc, în fund o mare oglindă nepoleită, prin care se vede în alt salon magnific luminat.

Scena I.

Robert, Salvoy, Lebrun, apoi *Maximilian* și mai mulți tineri
Salvoys Atunci, în sănătatea ta, Robert!

O fotografiare interesantă.

Robert Mulțumesc, ș'într'a ta. (*Béu; Lebrun intră.*)

Lebrun. Un pahar ș-o țigară! — mulțumesc. Ce plăcut lucru e, să nu faci decât un paș pentru ca din grămadelă și sbucium nebunesc, să intri în intimitatea cea mai liniștită!

Salvoys. Maximilian face toate lucrurile de minune, și unica sa petrecere merită să fie publicată în gazete.

Maximilian (intrând.) Măgulitorule!

Salvoys. Dar nu admirăm noi toți minunile micului teu otel!

Maximilian. Ve place?

Lebrun. Un adevărat raiu... Și cu un nectar ca acesta, ce isvorește din pivnițele tale...

Salvoys. Dar ian spune-mi Maximilian, de unde-ai scociorit tu toate aceste frumoase fetișore ce sar și joc ca fluturii în salonul cel mare?

Maximilian Nu le-am scociorit eu, dragă. Ele singure au venit aici, cum vin rândunelele când căldurile reincep. Aice se poate ride, jucă, bé, hasardă și iubi chiar; aceste atracțiuni îmi aduce tot Parisul.

Lebrun. Frumoase femei, jucători isteți, căliva oameni de spirit chiar...

Robert (privind prin oglinda din fund) Da! e o frumoasă colecție de nebuni, și nebune!

Maximilian. Fiecare cu gustul seu; astfel înțeleg eu tinereța, dragul meu Robert. Să iubim, să bem, să ridem, pentru a celebra primăvăra vieții!

Robert (fórté animat.) Nu dic nici eu din potrivă! tinereța trece repede! Da! bucuria e efemeră! Cunosc și eu ce va să dică douzeci de ani! și-mi pare reu că voi me credeți prea toată.

Maximilian. Protestez în numele tuturor; știu prea bine că ești plin de spirit, ardețor și vesel. Și de-aceea tocmai ne permitem a glumi pe conta prea marei tale înțelepciuni. Noi te iubim mult, ș-am voi să te avem drept amic și în toate plăcerile noastre. Fii dar ceea ce v'erstați ordonă! îndrăsneț, nebunatic...

Robert. Da! inima mi-i plină de dorinți; nu dic ba; me simt tiner, și am curaj a înfruntă totul! — Dar... dar nu îndrăsnesc?!... Frumósă glumă! Mai tórână-mi încă amice, ca să v'ed de nu voi îndrăsni să sorb un pahar!

Lebrun (in cet lui Maximilian, rîdend) Mi se pare, ca mulțumită Șampaurer, Robert va merge departe astăzi!

Robert (urmând repede) Credeți voi că eu nu simt căldura vinului! și că mi-i frică de sărutările ardețore ale vechei burgonii! Credeți ore că me tem ca nu cumva să perd, niște miserabile monede la joc?...!

Maximilian. Dragul meu, noi nici bănuim de lucrurile acestea... dar veți... femeile...

Lebrun. Ei da, femeile!...

Robert. Și cari anume femei?

Maximilian. Niște copile pline de suris și de voluptate! cari știu indestul cum să-și petreacă viața... Sărutarea buzelor lor umede, zimbătoare, te umplu de o fericire fără de margini.

Robert. Haide! Dar eu cunosc amorul tot așa de bine ca și voi! (*Armand d. schide ușa din fund și observă.*)

Maximilian. Aici, mi se pare că te cam lauți.

Robert. Eu?... a! dec'as voi...

Lebrun. Nici odată. (*Rîdend.*) Tătuța ne-ar muștră...

Robert. Eu nu mai sunt un copil... Și pot să v'o dovedesc ori când.

Scena II.

Acceiași, Armand.

Armand (intră, lăsând ușa deschisă.) Ei dlor! dar jocul a început a amorți în salon.

Maximilian. Iată că ne ducem imediat...

Armand. Ce jucători încăpăținați în astă-seră! Douesute de napoleoni pe mėsă și nimene nu vré să-i rivalizeze! — Decă ai dta... O! iertare!

Robert. Pentru ce să te iert?

Armand (fórté lingușitor.) Eram să-ți propun să ne încercăm amēndoi norocul. Dar iertă-me, căci te luasem drept gazda noastră; pe dindērēt sameni cu Maximilian. Știu că dta nu joci!

Robert. Creți?

Armand. Asta se cunoșce prea bine! Dta ești de-o natură fórté liniștită, și prin urmare nu trebuie să joci.

Lebrun. Ce-i dreptul, un filosof de trépta ta ar trebui să aibă un mare despreț pentru joc.

Armand. Ca și pentru vin și pentru femei! Dealtmintrelea acēsta e o observațiune a mea proprie! Ne mirăm inse totdeauna când vedem pe alții desprețuind ceea ce ne place noue. Ei Dómne! gusturile sūnt libere; și după toate aceste, eu unul cunosc mulți oameni cari doresc multe dar nu îndrăsnesc...

Robert. Eu fac banș pentru douesute napoleoni.

Armand. A! iată o bravură demnă de un portofel bine garnisit!

Maximilian. Decă vrei să joci Robert, a oi haide să jucăm! Toți invitații mei vor salutá cu sfințenie un jucător ca tine!

Robert. Nu-mi place să me mișc din locul meu. (*Bēnd.*) Ți să se jöce pe contul meu!

Lebrun (suind.) Atunci me duc...

Robert. Tocmai, jöcă tu Lebrun pentru mine, și fă paroli de patru ori în șir. (*Bea.*) Mi-i spune apoi rezultatul.

Lebrun. Nu te teme, — nu eu voi cedá. (*Esc urmat de alții.*)

Armand. Ei! ei! asta are să mire pe mulți! Așteptați puțin dlor, merg și eu cu dvöstre! (*a parte.*) Încă o sgărietură, și vom reuși de minune! — E timpul să fac pe Turguoisa să lucreze... (*In timpul scenei următoare se vede Armand convorbind în fund cu Turguoisa, arătând pe Robert de mai multe ori.*)

(Va urmá)

N. A. BOGDAN.

Proverbe.

Nu se póte c'un burete
Să bați piron în părete.

(Románesc.)

*

Cănele e bun când e condus de un vênător bun.

(Francez.)

*

Cine moșteneșce, plăteșce.

(Románesc.)

*

O conșciință bună e sănătatea.

(Olandez)

*

În țera orbilor, chiorul e împérat.

(Románesc.)

*

Frica-i din raiu.

(Rusesc.)

O c h i i.

(După Sully Prudhomme.)

Albaștri, negri, calzi, frumoși.
Câți ochi n'au căutat spre sôre!
Acuma ei în morminte dorm,
Iar sôrele încă răsare.

Nopti dulci, de-un farmec negrăit
Atâți ochi au încântat!
Și-acuma stelele lucesc,
Iar ochii s'au întunecat.

Să se fi sfîns privirea lor
Pe totdeauna abătută?...
Oh, nu' Ei numai s'au întors
Spre o lume nouă, nevădută.

Și precum stelele ce cad
În cer își schimbă locul lor,
Așă și ochii ațipesc,
Dar nu-i adevărat că mor.

Albaștri, negri, calzi, frumoși,
Deschiși spre țermuri fără nume,
Ei dincolo de grôpă vęd,
Când s'au închis acf, în lume.

IOAN N. ROMAN.

Tratamentul difteriei.

Nu este altă bôlă al cărei nume să inspire, cu drept cuvânt, o spaimă mai mare ca difteria. Mai gravă decât tôte bôlele prin molipsela sa, prin rapiditatea dezvoltării sale, difteria este mai cu sêmă gravă prin otrăvirea generală pe care o produce în general la copii sêu la persoane adesea slăbite sêu convalescente dela altă bôlă. Cifrele anuale ale mortalității proclamă destul de tare pericolul acestei afecțiuni care, localizată în gât, ia numele de anghină cuenôsă și propagată în laringe ia numele funebru de crup (gușt. r.) În fiecare an mii de copii mor de această bôlă și cu tôte medicamentele cele mai diferite, cu tôte încercările cele mai generose ale corpului medical, reul nu cedază de loc. În ultimii timp, cu tôte acestea, aplicarea mai continuă, mai metodică a procedurilor antiseptice, a permis a atenua mortalitatea și luată la timp, supraveghiată și tratată cu îngrigire, anghina difterică, când nu are un grad de toxicitate extrem, dă o cifră de tămăduiri superiôră mijlociei din ultimii ani. Dar această cifră este încă prea mică, mai cu sêmă în spitaturi, și se privesc cu recunoștință fericitele rezultate obținute, prin studiile bacteriologice, pentru tămăduirea acestei teribile bôle.

Se știe că difteria este cauzată de un microb special, descoperit de Klebs și Loeffler. Unul din cei mai străluciți elevi ai lui Pasteur, dr. Roux, a arătat că acest bacil secretază un produs tonic care introduce în organism prin căile limfatice și sanguine produce o otrăvire generală mai mult sêu mai puțin gravă și este cauza paralizilor localizate sêu întinse cari se observă destul de des în urma unei atingeri ușore în aparență. Toxina difterică se obține cultivând bacilul virulent în

bulion în contact cu aerul, sêu mai bine într'un curent de aer umed.

Lucrările lui Pasteur au arătat că se pôte, prin diferite mijloce, să se ajungă a atenua virulența diferitelor microbi. Plecând dela aceste idei fundamentale Richet și Héricourt din Paris, Behring și Kitasato, la Berlin, avură ideia d'a utiliza serul animalelor imunizate în contra unor maladii.

Behring aplică mai întei aceste cercetări la tratarea tetanosului; antitoxina tetanică este destul de lesne de obținut, dar ea nu a dat încă tôte rezultatele ce se puteau așteptă, pôte pentru că tetanosul nu este recunoscut în mod clinic decât în momentul când otrăvirea generală este deja prea înaintată. Aplicațiunile acestei metode la difterie au fost mai fericite și comunicarea doctorului Roux la congresul din Budapeșta a fost ocaziunea unui triumf pentru dsa și pentru promotorul acestei metode, Behring din Berlin.

Difteria se anunță prin o leziune locală, la membrana falsă, în gât sêu laringe, — numai dela această primă manifestare și pe măsură cu cuprinderea mucoselor toxina, produs solubil al bacilului, se infiltrază în organism și aduce intoxicarea. Se pôte acționa dar dela primul moment și a se combate în mod eficace această otrăvire prin antitoxină; cęstă antitoxină este dată de serul animalelor imunizate prin inoculațiunea virusului în dese gradate. Pentru a imuniza animale, se ia toxina obținută prin cultura bacilului și se atenuiază, fie încălzind-o la o temperatură ôre-care, fie amestecând-o cu puțină licôre iodo-iodurată. Iepurii, cobaii, cărora se injectază această toxină atenuată, au o ușôră mișcare de friguri, dar resistă cea mai mare parte și serul sângelui lor conține un produs, antitoxina, care neutralizează efectele virusului difteric cel mai pur. Dl Roux a găsit în cal animalul capabil d'a da cele mai mari cantități de ser antidifteric, fără reacțiune aparentă.

El ia cai de trăsuri reformați pentru viții de picioare, schiopi etc., dar foarte sănătoși. Toți sânt examinați din punctul de vedere al râpciugei și odată recunoscuți indemn, cu ajutorul injecțiunilor de maleină, ei trec în grajdurile institutului Pasteur, unde devin agenții vaccinatori în contra difteriei. Pentru acesta li se injectază doze progresive de virus difteric, pe care le suportă mai bine ca ori-ce alt animal. În optzeci de zile, unul din acești cai a primit mai mult de 800 centimetri cubi de toxină, fără alt accident decât puțină inflamațiune locală și niște friguri ușore în ziua când se face injecțiunea. Odată animalul astfel preparat nu mai rămâne decât a-i scôte ser, care a devenit un lichid antidifteric. Se practică în vena jugulară o înțepătură care se pôte repeta de mai multe ori, fără accident pentru animal; se obțin astfel cantități mari de sânge din care se separă un ser de o lichiditate perfectă.

Înainte de a trece la aplicarea la bolnavii tineri, dl Roux a făcut un număr foarte mare de experiențe cu cobai și iepuri, cărora este mai lesne a le inocula difteria iritând o mucôsă și imbibând-o de bacili. În câteva ore se dezvoltă falsă membrană caracteristică și decât nu se intervine, animalul môle repede din cauza progresului bôlei. Dacă se practică această inoculare unui animal cărui s'a injectat prealabil și în doze suficiente serul antidifteric, inocularea rămâne fără efect, animalul este refractar. Dacă se face injecțiunea profilactică după inoculațiune, se împiedică mersul bôlei, se tămăduiește chiar, decât s'a administrat o doză suficientă de antitoxină.

Numai după aceste încercări de laborator dl Roux a început aplicațiile asupra copiilor atinși de difterie la spitalul din strada Sévres. Trebuie a spune, pentru a fi juști, că Behring, Ehrlich și câțiva medici germani făceau în același timp cu dl Roux încercări de același gen. Resultatele pe care ei le-au obținut concordă cu acelea care au fost obținute la Paris. Seroterapia anti-difterică a fost aplicată în timp de șese luni la toți copiii intrați în pavilionul de difterie; nimic n'a fost schimbat în ingrijirile obișnuite date acestei maladii; spălături antiseptice, spoiela gâtului, tratarea tonică, reparatoare. N'a fost în plus decât injecțiunea serului. Această injecțiune de 20 centimetri cubi eră făcută într'o singură înșepătură sub pielea flancului, ca o injecțiune hipodermică de morfină; ea este puțin dureroasă și serul este lesne resorbit; nici un accident nu se întâmplă din cauza înșepăturii care este cu totul inofensivă. La bolnavii mai greu atinși, injecțiunea eră repetată a doua și, uneori trei-patru zile consecutiv. Sub influența acestei medicamentări se produce în starea generală o ameliorare din cele mai repezi și care este datorită introducerii principiului antitoxic în sânge, căci numai câteva ore după ce s'a făcut injecțiunea se ved producându-se aceste modificări pe care nici un tratament local nu le provocă așa de curând. Figura reia culori, frigiditatea scad, copilul devine mai vesel, mai viu.

Acțiunea contra otrăveii se simte asemenea repede asupra manifestărilor locale; membranele false se detașează cu inlesnire, ele încetăză d'a sporii și dispar în două la trei zile. La copiii cari au deja semne de învălirea părții interioare a gâtului și laringelui, ceea ce se manifestă prin dificultatea de respirațiune, injecțiunea produce în câteva ore o ușurare și, decât s'a făcut la timp, produce disparțiunea accidentelor și permite a evita trachetomia. Se întâmplă uneori o ușoară erupțiune ca o urzică și care pare datorită serului; dar ea este absolută fără gravitate. În fine accidentele consecutive diftericii, precum paralisiele așa de frecvente ale vîlului cerului gureii, turburările motricității, par mai rare la bolnavii tratați prin această metodă.

Indoliată.

Se-am revădit indoliată
Cu crepul negru pe obrazi, —
Așa frumósă, nici odată
N'ai fost ca ađi!

Și am cugetat atunci la stele:
Lumina lor, un șir de șopte,
Lucește tot și tot mai tare
In négra nópte!

Erá!...

Erá, dar astăzi nu mai e... De-apururi vecinica poveste...
Și nu va fi pe viitor ce ađi trăește, este...
A fost un vis, cu el s'a stins, — un vis drăguț, de veră,
Amorul nostru a murit, căci trebuia să piéră:
Prea te-am iubit atăta timp din cale-afară!

ILIE IGHEL.

Cine sădește în grădina altuia, păgubește.

Fumători și nefumători.

Se vorbește despre o „Republică a fumătorilor“, pentru a indica înfrățirea tuturor fumătorilor în numele tutunului. Din contra, antifumătorii se fălesc a aparține aristocrației „nefumătorilor.“ Acești din urmă serbăză acum un triumf, de óre-ce Casimir-Périer, noul președinte al Franciei, nu fumază. Și-a luat ca model pe Thiers, care nu numai că n'a fost fumător, dar eră chiar un inimic pronunțat al tutunului.

Când Thiers și-a compus suita sa militară, s'a adresat generalului Valentin cu rugarea să-i recomande un ofițer zelos, bine instruit, dar care să nu fie fumător. Sórta căđu pe un căpitan, care eră unul dintre fondatorii societății contra abuzului de tutun. Asemenea Thiers a rugat și pe ministrul de rebel Cissei să ordone comandantilor de trupe că este oprit fumatul în locurile de pază în timp de nópte.

Dl F. Decrois, președintele societății antifumătorilor din Paris, povestește unui corespondent al ăiarului „Figaro“ că mareșalul Mac-Mahon a fost timp îndelungat un fumător pasionat. Dar a avut dureri de stomac, insomnie și alte neplăceri, pe care mareșalul le-a suportat fără să se plângă. Veni inse ziua în care își perdú memoria într'un grad atât de mare, încât uită numele oficerilor sei de ordonanță. Devenind neliniștit, a consultat pe trei medici ai sei; aceștia îl sfătuiră să se lase de tutun; mareșalul le ascultă sfatul... și memoria îi reveni.

Despre Jules Grévy ne spune Decrois că nu știe sigur decât a fost fumător séu nu, dar „fiind tutunul totdeauna insoțitorul lenei și după ce se știe că al treilea președinte a fost un om fórte activ, astfel se póte deduce că el n'a fost fumător“. Acesta inse nu e adevărat, căci Grévy fumă, și încă din lulea, ca și Bismarck, dar numai în cerc fórte restrins.

Carnot n'a fost nici amic, nici inimic a tutunului. În palatul Elysée nu fumau nici el, nici secretarii lui. Atașatul seu militar generalul Borius deja de ani se lăsase de fumat. În almanachul Vermot pentru anul 1894 se ăice: „Carnot nu fumază și ține chiar și numai mirosul tutunului ca neplăcut“. Esemplul președinților repubiiceii franceze deci este: a nu fumă.

Dintre domnitorii europeni, împératul Vilhelm fumază fórte mult ca și tatăl seu împératul Frideric. Regina Victoria trage mult tutun pe nas. Prințul de Wales fumază de dimineța până séra țigări. Impératesa Rusiei fumază, dar nici odată în fața țarului. Fumátore sunt mai departe: regina-regentă a Spaniei Cristina, regina Portugaliei Amalia, mama acesteia, contesa de Paris, precum și regina Italiei Margareta. Nefericita archiducesă Matilda, ficia archiducelui Albrecht, a căđut chiar victima fumaului. Ea fumă în ascuns în odaia ei. Într'o ăi fiind surprinsă de tatăl ei, ascunse repede țigara aprinsă în busunarul fustei ei de muselin, care se aprinse și în urma căreia în câteva ore ea trebui să móră de rănile arsurilor.

Părerile medicilor asupra tutunului sunt diferite, ca și asupra alcooului. În asemenea casuri inse fiecare om își este cel mai bum medic.

Când ai nevoie de bani, mai bine adreséză-te unui cămătar, care-ți va luá o dobândă mare, decât unui om onest... care ia o dobândă mică, dar refusă de a te imprumutá...

Societatea pentru fond de teatru.

Astă veră a trecut un pătrar de secol, de când scriitorul acestor rânduri a adresat în colónele acestei foi un apel la publicul român: Să fundăm un teatru național!

Apelul, intimpinat cu căldură de cercurile naționale din vremea aceea, a produs un resunet simpatic, care s'a manifestat prin niște scrisori publicate asemenea în colónele foi noastre.

Cestiunea a ajuns chiar și 'n discuțiunile dietei, unde deputatul Iosif Hodoș a reclamat și spriginul guvernului.

Astfel, cu ajutorul deputațiilor noștri și cu al coloniei române din Budapeșta, care pe atunci se urcase la un numer mărișor, în curând s'au pus bazele unei societăți pentru crearea unui fond de teatru național român.

Acésta societate, conform statutelor sale, a ținut apoi adunări generale prin diverse centre de cultură românești, precum și 'n unele puncte mărginașe ale idiomului românesc, salutată pretotindene cu cea mai mare bucurie.

Adunările aceste nu numai i-au înmulțit membrii și i-au sporit fondul, dar totodată au oferit societății ocazii să arboreze stindardul culturii naționale, prin unele locuri, pe unde limba, literatura și muzica națională nu prea luaseră încă avânt.

Cele mai scumpe suveniri ale vieții mele sunt adunările societății noastre ținute la marginea estemă a elementului românesc, unde asemenea adunări n'au mai fost și unde un entuziasm inflăcărat pentru prima-ora a audă sunând de pe tribună limba română, întâia-ora a aplaudat un concert românesc și o reprezentație teatrală în limba română și tinerimea tot întâia-ora a dansat într'un bal românesc.

A! a vedé acele fețe, a ceti de pe ele bucuria nemărginită și a constată că aceea este deșteptarea românismului, — este o simțire ce te nălță în sferile fericirii.

Adunările noastre din orașul Sătmar, Baia-mare și Sighetul-Marmației au fost niște adevărate serbători naționale-culturale. Ele au electricat ținuturi depărtate și au lăsat suveniri neșterse în toți cei ce au luat parte la ele.

În comitatul Sătmar poporul ne-a eșit spre intimpinare la gară și cât timp a stat trenul, a cântat „Deșteptă-te Române!” Adunarea s'a ținut în sala magistratului Sătmar, care ni s'a acordat, după o luptă înverșunată, prin majoritatea de voturi a partidului opozițional. Dar sala a fost neîncăpătoare și numai coridorele, ci și treptele erau înșesate de lumea vinită din toate părțile.

La Baia-mare, din depărtare de o zi ne-a petrecut un șir de trăsuri, care în cele din urmă a devinit un convoiu. În adunare a fost de față tot ce românimea din partea de sus a Sătmarului, precum și Chiorul și Selagiul are mai ales. Iar s'era 120 de părechi au deschis balul cu Ardeleana.

Și Sighetul-Marmației, capitala patriei lui Dragoș! Am vedut acolo pe toți maramureșenii până la margi-

nea Bucovinei; unii pronunțau reu vorba românească, dar toți simțeau bine românește.

Nu mai vorbesc de celelalte adunări. Amintesc numai pe cea din Șomcuta-mare, unde atunci întâia-ora s'a dat o reprezentație teatrală în limba română; pe cea din Arad, unde întâia-ora s'a afirmat poporul ca factor pentru promovarea culturii naționale, căci Chorul vocal al plugarilor români din Chiseteu atunci a dat întâia-ora concert în adunările noastre; precum și pe cea din Caransebeș, unde acelaș chor a dat prima reprezentație teatrală.

A doua adunare din Oravița, cu intrarea corurilor a fost o adevărată intrare triumfală a culturii noastre naționale în orașul de frunte al unui prea frumos ținut românesc.

A doua adunare din Lugoj, în legătură cu emularea corurilor vocale din popor, în preșința a mii de ascultători și admirători, a fost cea mai splendidă din câte am avut; n'am esagerat, decă am numi-o o adevărată Olimpiadă.

Într'aceste, fondul tot sporindu-se, astăzi se urcă la aproape 70.000 fl.

În anii din urmă Societatea n'a ținut adunări.

Odată a voit să se intrunescă la Arad, unde s'au și făcut pregătirile trebuincioșe, înse a intrevinut scandalul care a tulburat pacea dintre cetățeni și comitetul a fost rugat din Arad, ca de asta-dată să caute alt loc pentru adunarea generală.

Atunci comitetul s'a adresat la brașoveni, cari cu cea mai mare promptitudine ș-au oferit ospitalitatea. S'a făcut toate pregătirile, s'a fiesat și ziua adunării; dar a izbucnit cholera, poliția n'a dat voie să ne intrunim.

În anul următor aceeaș pedecă a zădărnicit ținerea adunării...

De sigur înse, anul acesta Societatea va fi pusă în posibilitatea d'a se intruni undeva, să asculte raportul despre progesul făcut.

Accea adunare se va ocupa pôte și de viitoare organizație a Societății. Considerând, că colonia română din Budapeșta a scădut și astfel este greu a compune comitetul central al societății, — acesta încă din primăvera trecută a început să se ocupe de idea, că sediul comitetului să se mute din Budapeșta într'un oraș, în mijlocul românilor, unde acela s'ar puté compune mai ușor.

Noi lăsăm cestiunea deschisă; de ocamdată numai o accentuăm.

IOSIF VULCAN.

Academia Română.

— Cărțile intrate la concurs. —

Până la termenul regulamentar de 31 decembrie 1894 la concursul Premiilor Năsturel-Herescu de lei 4000 și Eliade Rădulescu de lei 5000, cari sunt a se acordă în sesiunea generală din anul 1895, s'au prezentat publicațiunile mai jos însemnate:

I.

Cărțile prezentate la Premiul Năsturel-Herescu.

1. *Borneanu* (Anton.) Resumat despre Arhitectura și Construcțiunea practică, special pentru zidărie și dulgherie, etc. București, 1894, 1 vol. 8°.

2. *Șerbănescu* (Dr. Ioan.) Mica chirurgică. Ediția III-a cu 114 figuri. T. Severin, 1894, 1 vol. 8°.
3. *Cosmovici* (Dr. Leon C.) Studii morphologice, fascionomice, psihologice și contribuțiuni la studiul Faunei României. Iași, 1894, 1 vol. 8°.
4. *Licherdopol* (Ion P.) Fauna Malacologică. Nr. 1. Moluscele de uscat și de apă dulce ale județ. Mehedinți. București, 1892, 1 vol. 8°.
5. *Licherdopol* (Ion P.) Fauna Malacologică. Nr. 2. Moluscele de uscat și de apă dulce ale județ. Prahova. București, 1894, 1 vol. 8°.
6. *Iannescu* (G.) Studiu de geografie militară. Volum I. Oltenia și Banatul cu o introducere geografică. A 2-a edițiune. București, 1894, 1 vol. 8° și Atlas folio cu 3 harte.
7. *Otescu* (I.) Curs complet de aritmetică rațională pentru usul școlilor secundare în genere, etc Vol. I, II. București, 1894, 2 volume 8°.
8. *Alesandrescu* (Dimitrie.) Explicațiune teoretică și practică a dreptului civil Român etc. Tomul IV-a Iași, 1894, 1 vol. gr. 8°.
9. *Florantin* (Ion Pop.) Reforma metodelor în știință și practică și teoria consecutismului universal. București, 1895, 1 vol. 8°.
10. *Moldovan* (Silvestru.) Țera noastră. Descrierea părților Ardealului dela Mureș spre mișcădi și valea Mureșului. Sibiu, 1894.
11. *Speranția* (Th. D.) Mama sócra. București, 1895, 1 vol. 8°.
12. *Speranția* (Th. D.) Popa cel de trebă. București, 1895, 1 vol. 8°.
13. *Vitzu* (Dr. Alesc. N.) Doctrina secrețiunilor interne, etc. București, 1894, 1 vol. 8°.

II.

Cărțile prezentate la Premiul Eliade Rădulescu.

1. *Lazu* (Grigori N.) 451 traduceri libere și imitațiuni de poezii antice și moderne din orient și occident, cu o prefață de A. D. Xenopol, vol. I, II fără ani, Iași, 2 vol. 8°.
2. *Aslan* (Edgar Th.) și *Sturdza* (A. A.) Sofocle. Oedip Rege. Traducere în versuri. București, 1894, 1 vol. 8°.
3. *Stavri* (Artur.) Poesii 1888—1894. București, 1894, 1 vol. 8°.
4. *Vulfu* (P.) Isprăvile lui Păcală. Epopee populară în 24 cânturi. București, 1894, 1 vol. 8°.
5. *Rădulescu-Niger* (N.) Rustice. Nuvele și Poesii. Vol. III, București, 1894, 1 vol. 8°.
6. *Mureșianu* (Dr. Sever.) Jeonologia creștină occidentală și orientală. București, 1894, 1 vol. 8°.
7. *Gheorghe din Moldova* (G. Kerenback.) Poesii (1880—1889.) București, 1894, 1 vol. 8° m.
8. *Nenișescu* (Ioan.) Tatăl nostru în câteva istorioare pe înțelesul tuturor. București, 1894, 1 vol. 8°.
9. *Georgian* (Ion C.) O pagină din viața Marelui Stefan, București, 1894, 1 br. 8°.
10. *Bengescu-Dabija* (G.) Amilcar Barca, generalism al Cartaginei. Tragedie în 5 acte. Edițiunea I, București, 1894, 1 vol. 8°.
11. *Manliu* (I.) Gramatica istorică și comparativă a limbii române. București, 1894, 1 vol. 8°.
12. *Eoueanul* (Căpitan Gh.) Nuvele. Focșani, 1894, 1 vol. 8°.
13. *Tocilescu* (George G.) Curs de Procedura Civilă. Partea IV-a. Procedura civilă propriu zisă. Vol. III-lea. București, 1894, 1 vol. 8°.

14. *Adamescu* (Gh.) Noțiuni de istoria limbii și literaturii românești. București, 1894, 1 vol. 8°.
15. *Roman* (Ion N.) Poesii. București, 1894, 1 vol. 8°.
16. *Petrașcu* (N.) Vasile Alecsandri. Studiu critic. București, 1894, 1 vol. 8°.

Mai notăm că comisiunea însărcinată de Academie, în ședința sa dela 12/24 aprilie 1894, cu cercetarea acestor publicațiuni, se compune din următorii membri ai ei:

Din secțiunea literară: Titu Maiorescu, A. Naum și Iosif Vulcan; din secțiunea istorică: Vincențiu Babeș, V. A. Urechia și Vasile Maniu; din secțiunea științelor: Petru Poni, dr. Felix și P. S. Aurelian.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Agata Bârsescu Cea mai renumită artistă dramatică română acuma este dșóra Agata Bârsescu, care înse, durere, nu face parte din Teatrul Național dela București, ci e angajată la un teatru de frunte din Viena.

În iérna anului 1881 am văduț-o pentru primă-óră la o serată de binefacere arangiată în salónele otelului „Union“ din Viena. Încă nu eră tragediana cea vestită, ci o simplă elevă, absolventă a conservatorului. A atras privirile fiecăruia încă de pe atuncea, prin înfățișarea ei imponentă și puținii români cari au asistat la acea serată, au recunoscut drept româncă, prin niște semne esterióre; purtă cercei de monedă româncă de 1 leu și o broșă făcută dintr'o monedă de 5 lei.

Atunci numai a fost angajată în Germania. Dar nu trecu tocmai mult, în tómnă anului 1882 diarele vieneze anunțau debutul dșórei Agata Bârsescu pe scena Burgteatrului din Viena. Erau fórté sceptici criticii și publicul de acolo, cari își prețuesc Burgteatrul ca un sacrosant; nu puteau să-și inchipuéscă, că o artistă străină de neam și de limbă să pótă debutá cu succes pe scenă alătura cu o tragediană ca Charlotte Wolter. Debutul înse a avut succes mare, artista a fost angajată; colonia română i-a oferit flori și a arangiat un buchet în onórea ei.

Din minutul acesta artista a mers tot înainte pe calea succeselor. Dorim din inimă ca aceste să transpună cât mai curénd pe scena română.

O fotografiare interesantă. În timpul mai nou amatorii de fotografiat s'au înmulțit afară din cale. Nu este oraș mai de sémă unde să nu găsești astfel de amatori. Réndul lor se recrutează nu numai dintre bărbați, ci și dintre femei.

Ilustrațiunea din interiorul foii nóstre înfătoșează doue dame tinere, care petrecénd la niște băi de mare, fotografieză acolo pe un tiner copil de pescar, care póte nici habar n'are că ele i scot posa.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Șciri literare. Dl Ioan Bogdan a publicat la București o lucrare intitulată „Insemnătatea studiilor slave pentru Români“. — Dl Ioan Costin a scos de sub tipar în Baia-mare volumul prim din romanul „Móra dela Șișești“. — Dl Const. Morariu a dat la lumină

in Cernăuți broșura a doua din lucrarea sa „Părți din istoria Românilor bucovineni“. — *Di Th. D. Speranția* a publicat la București un volum intitulat „Popa cel de trebă“, care cuprinde mai multe povestiri hazlie.

Amilcar Barca. Luna trecută s'a jucat la Teatrul Național din București o nouă piesă de dl G. Bengescu-Dabija. Titlul acesteia, apărută acum și in tipar, este, „Amilcar Barca“, generalisim al Cartaginei, tragedie in cinci acte. Nu voim să facem de astădată analiza prețioasei lucrări a dlui Bengescu, la care de sigur vom avé ocaziunea d'a revini mai târziu, notăm numai că piesa, scrisă in versuri, tratéză o legendă a poporului din Cartagina despre vélul sacru. Autorul a avut fericeita inspirațiune d'a inghieba câteva tablouri cu efect; limba are forță dramatică, dar in multe locuri a ramas nepoleită și siluită, prin forma ritmică a versurilor. Alt defect al piesei este lungimea afară din cale a monologurilor. In general, piesa are multe calități escelente și este o lucrare literară de valóre. Prețul 4 lei.

O nouă culegere de poezii populare. Folklorismul face și la noi românii progres. Din ce in ce apar mai multe colecțiuni de poezii populare. De curénd iarăș a eșit o broșură. Acésta la Iași și conține „Doine și strigături din Ardeal“ culese de Victor Orișor. Broșura are 112 pagine și se imparte in următoarele capitole: Dor și jală, Muștrări și Blăstēmuri, Voinicie, Căntănie. Autorul a păstrat și pronunțarea dialectică.

„*Romänische Jahrbücher*“ incetéză. In broșura cumulativă de pe iulie-decembre a acestei reviste, publicată in limba germană de dl dr. Cornel Diaconovich, se anunță că ea incetéză să mai apară.

Diare noue. *Revista Oreștiei*, un nou organ de publicitate, a eșit in orașul cu acelaș nume, sub redacțiunea dlui Silviu Moldovan, va apăre odată pe săptămână, apărând interesele economice și culturale ale poporului român din comitatul Hunedórei. — *Lumina*, o altă fóie nouă, a apărut la anul nou in Giula, ca organ eclesiastic-didactic-social și literar, sub redacțiunea dlui D. Voniga, prim-colaborator dl profesor dr. Elefrescu din București. Va eși de doue ori pe lună. — **Urām succes ambelor surate!**

TEATRU și MUSICĂ.

Serate literare-musicale in Lugos. Inteligiința română din Lugos a arangiat și in érna acésta mai multe serate literare-musicale. Până acuma s'au ținut trei. Prima inainte de Crăciun, a doua la Crăciun și a treia in ajunul anului nou. După fiecare a urmat dans. In séra de Sân-Vásiu s'a jucat comedia „După resboiu“ de D. C. Ollanescu, prin dșórele Alesandrina Ianculescu, Maria Jurca și dnii dr. Simeon Tămaș și dr. Isidor Pop. Inainte de reprezentația teatrală a fost un concert, in care au delectat publicul dnii Tiberiu Bre-dicean (violina,) Mihăil Jivanca (cântare) acompaniat pe pian de dșóra Vióra Iovanescu.

Producțiune teatrală-musicală in Făgăraș. Tinerimea română din Făgăraș și giur a arangiat la 1|13 ianuarie o producțiune literară-musicală, sub presi-diu dlui dr. Seucea, secretar drd Oct. Florea, cassar I. Tulicea. S'a executat următoarea programă: Supée: a) Ouverture, b) Marșul triumfal, pentru pian, executat de dșórele Elena S. Pop și Luisa Boeriu; „Visul“ romanță cântată de dșóra Lenița Florea; Doină națio-

nală, de E. Popescu, solo cu acompaniare de pian, cântată de dl I. R. Banciu; „Dușmanele“ poezie de G. Coșbuc, declamată de dșóra Letiția Poparad; „Ciobanul din Ardeal“, de I. Mureșianu, cor de dame; „Suveneri de Mehadia“, esec. pe flaută de dl I. R. Banciu; „Uite mamă, colo 'n sat“ cor bărbătesc de G. Dima; „Vrem pământ“ poezie de Coșbuc, decl. de dl I. R. Banciu. După aceste a urmat dansul.

Concertul și reprezentația teatrală din Oradea-mare, care se va arangia la 1931 ianuarie, cu programa pe care o publicarăm in luna trecută, a deșteptat interesare generală. Afliăm că și din comitatele vecine se gată mai multe familii a luá parte. Repetițiunile din piesa care se va juca, se urméză cu mult succes. Comitetul arangiator lucréză cu zel ca publicul să fie mulțumit.

Séra de Sân-Vásiu in Biserica-Albă s'a serbat după programa pe care o publicarăm. In opereta comică „Campanela d'argint“ au jucat dnii I. M. Roșu, Andrei Boboroni, Novăcescu, Halmagi, D. Bălănescu, C. Paleu și alții. In pantomimica de cântări „Ghigherlii vienezi“ dșórele susori Nădășan, Clepan, Ogrin și Nedici. In „Serenada pescarilor italieni“ solo și in duet au cântat dșóra Torniá și dl Novăcescu. Anul nou a fost sălutat de dl I. M. Roșu. Apoi a inceput balul, din care se notéză următoarele nume: dșórele Eugenia Roșu, Silvia și Minerva Paleu, surorile Nădășan, surorile Clepan, Georgina, Paula și Ema Tuxes, Aurora Linba, Maria Spătariu, Augusta Stanca, Ecaterina Miloș, Ogrin, Nedici, Valeria Sporia.

Serată literară in Blaș. In séra de Sân-Vásiu s'a ținut la Blaș in localul casinei române o nouă serată literară-musicală arangiată de reuniunea femeilor române de acolo. Cu asta ocaziune dșóra Melania Bréndusian a celit lucrarea sa despre „Poveștile Peleșului“, dna Otilia Mureșian a declamat „Coróna vieții“ de V. Alecsandri și dl Traian Mureșian a cântat câteva piese.

Reprezentație teatrală in Abrud. A doua zi de Crăciun s'a dat la Abrud o reprezentație teatrală, jucându-se piesa „Pentru ochii lumii“ de Labiche, localisată de dl V. Onițiu. Au jucat, cu mare succes, dșórele Eugenia Macaveiu, Sabina David, Eugenia Ciura, Virgilia Pușcariu și Roma Lucaciu, dimpreună cu dnii Petru Macaveiu, Toma Străjan, Ion David, Aurel Suluț, Petru Mladin și Ghionca, Dirigintele diletanților a fost dl Aurelian Trifan.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu va arangia aži sâmbătă la 719 ianuarie concert in Casa societății. Programa: Intéiu musica va cântă Marșul lui Mihaiu, apoi corul va cântă Deșteptă-te Române, de A. Mureșianu; „Obosit de munca zilei“ de Ventura și „Șcii tu mândră“ de G. Dima, cântate de dl I. R. Banciu, acompaniat pe pian de dșóra Olimpia Neagoe; „La o fată tineră“, de Flechtemacher, cor miest; „La icónă“ poezie de Al. Vlahuță, declamată de dna M. Moldovan; „Bobocele și inele de I. Vidu, cor bărbătesc; „Acorduri amoróse“ de G. Frühling, cor miest; „Te-am întrebat“ și „Sultanul de Maroco“ de Ventura, cântate de dl I. R. Banciu, acompaniat pe pian de dșóra Olimpia Neagoe; „Arcașul“ de Tăut, cor bărbătesc. Intre aceste, musica va cântă diverse piese naționale. După producțiune urméză jocurile naționale „Călușerul și Bătuța“.

Concert și teatru la Varadia Reuniunea de cântări și musică „Unirea“ din Varadia, a arangiat la 1|13 ianuarie concert și reprezentație teatrală. Corul a cântat intéi „Motto“, apoi piesele: Salutarea patriei

Botezul; iar dl V. Popovici a cântat solo, acompaniat de cor, „Sus la munte“. In sfârșit s'a jucat „Balul mortului“ comedie de V. A. Urechia. După teatru a urmat bal.

Teatru in Apoldul-de-jos. La 13 ianuarie s'a arangiat in Apoldul-de-jos o producțiune școlară, in sala cea mare a școlii. S'a jucat: „Soldan vitezul“ reprezentat de invățătorul R. Vraciu; „Florin și Florica“ operetă, jucată de elevii școlii și „Arvinte și Pepelea“ prin invățătorii R. Vraciu și N. Simulescu.

Producțiune tratrală la Cricău. Măne duminică la 8.20 ianuarie se va arangia in școla română din Cricău o producțiune musicală. Se vor cânta mai multe cvartete și se vor juca piesele „Pisica“ comedie intr'un act de Th. Alexi și „Coconul Leonida față cu reacțiunea“ de I. L. Caragiale.

C E E N O U ?

Hymen: Dl dr. Mihai Pop, medic in Găvoșdia, la 8.20 ianuarie se va cununa cu dșora Livia Stopon in Zgribești, lângă Lugoș. — **Dșora Eugenia Mateiu** din Sibiu s'a logodit cu dl Adalbert Sostavie de Letovanic sublocotenent in regimentul de artilerie al corpului de armată 12. — **Dl Valeriu Popescu**, absolvent de teologie din Blaș, s'a logodit cu dșora Maria Mera din Sângeorgiu-de-Câmpie. — **Dl Pavel Rudnean**, invățător in Satul-nou, s'a cununat acolo cu dșora Angelina Bălnojan.

Serbătorile la Seghedin și la Vaș. In zilele serbătorilor Crăciunului, precum și la anul nou au sosit atât la Seghedin, cât și la Vaș, o mulțime de români să viziteze pe osenđiți. Mulți din ei inse n'au obținut voia să pôtă trece pragul temniței și astfel s'au intors forțe intristați. Cei ce au putut intră, i-au felicitat din inimă. Osenđiții au mai căpătut sute de depeșe și o mulțime de alte surprinderi din tôte părțile.

Dl V. A. Urechia — femeilor române. Ilustrul nostru bărbat, dl V. A. Urechia, a adresat femeilor române din Ardeal și Ungaria o scrisore prin care le mulțumeșce pentru multele adrese de recunoștință și de aderență. Scrisorea incepe astfel: „Măndre femei române! Măndre ve chiem, că române sânteti și mândră are drept să fie românca, care își știe de neamul ei, de unde e lăganul lui și la ce popor a dat-o bunul Dumnezeu, ca mamă, soție, fiică...“ Apoi zugrăvind cu colori viue rolul femeii române, incheie: „Să trăiți, voi, femei române!“

Statua lui Tudor Vladimirescu. Mai mulți studenți din județul Gorj in România au luat hotărîrea de a ridică in Tergu-Jiu o statuă lui Tudor Vladimirescu. O comisiune de studenți s'a și prezentat la dl prim-ministru Lascar Catargiu pentru a-i cere autorisația să deschidă liște de subscripțiuni. Ministrul le-a dat acesta autorisație.

Asociațiunea transilvană. Despărțământul Brașov a fost convocat pe a doua zi de Crăciun la adunare generală in Brașov. Inse cu tôte că convocatorul s'a publicat de trei ori, nu s'a prezentat nime la adunare și astfel aceea nu s'a putut ține. In fața acestei nepăsări, biuroul a decis să mai convõe odată adunarea, sperând că atuncea se vor intruni mai mulți și eventual se va puté decide desființarea despărțământului. Să notăm încă odată, că tôte aceste se petrec la Brașov, unul din cele mai de fructe centre culturale românești și să ne mirăm! — **Despărțământul Dicio-**

St. Martin va ține adunarea sa generală in 23 ianuarie n. in D. St. Martin, sub presiul dlui Zehan, secretar dl I. P. Macavei.

Ajunul anului nou in Brașov. Reuniunea femeilor române pentru ajutorarea vèduvelor sărace din Brașov a arangiat in ajunul anului nou o petrecere de dans, care a reușit escelent. Mai multe dame au purtat costum național din Ardeal; dintre aceste se notéză domnișorele Victoria și Valeria Branișce, Maria Bogdan, Maria Popea și Veturia Sunciali; costume din România au avut dómnele Bidu, Săbădean, Pop, Vlaicu și domnișorele Marieta Ilasievici, Luluca Nastași și Elena Stănescu. Petrecerea s'a ținut in sala cea mare a teatrului.

Legate și fundațiuni noue. David P. Simon, un fruntaș român din Lipova, mort in anul trecut, a lăsat următoarele legate și fundațiuni: O fundațiune de 1000 fl. spre scopuri bisericesci-școlare, pentru biserica și școla română din Lipova; o fundațiune de 200 fl. pentru corul vocal bisericesc din Lipova; o fundațiune de 100 fl. penru societatea română de lectură din Lipova. Acum vèduva repositului, dna Maria P. Simon n. Marienescu a predat aceste fundațiuni, la mânia respectivilor corporațiuni spre administrare, impreună cu literele fondationale compuse de dsa, conform dispozițiunilor testamentare.

Carneval La Blaș Reuniunea femeii or române va arangia la 19 ianuarie n. bal in sala dela „Hotel Univers“. Venitul curat este destinat in favorul Reuniunii.

Noul ministerin. Cabinetul baronului Bánfy s'a compus astfel: președinte Br. Desideriu Bánffy, interne Desideriu Perzel, finanțe Ladislau Lukács, comerț Ernest Daniel, agricultură cont. Andrei Festetich, justiție Alesandru Erdélyi, culte și instrucțiune publică Iuliu Wlassich, apërarea țerii br. Geza Fejérváry, a latere acelaș, croat Emeric Iosipovich. Președinte al camerei va fi fostul ministru de justiție Desideriu Szilágyi.

„Albina“ din Sibiu își va mări capitalul. Cu ocașiunea felicitării de anul nou, dl Parteniu Cosma, directorul executiv al institutului de credit și economii „Albina“ din Sibiu, a declarat, că consiliul de direcțiune, avënd in vedere avëntul puternic ce a luat institutul, a hotărît ca să duplicate capitalul social, prin emiterea de noue acțiuni, ca astfel „Albina“ să numai fie avisată in operațiunile sale la bani străini.

Casimir-Perier, președintele republicei franceze, ales astă-véră la 27 iunie, a renunțiat. Se țice, că femeia și mama lui s'au temut grozav că-l vor ucide anarhiștii și din cauza acesta ar fi abdicat. Joi a fost alegere de președinte nou. S'a ales Felix Faure.

Necrológe. Elena Trombitaș de Bethlen, fiica dnei Irina Moga mărît. Onaciu, a repausat la Mureș-Oșorhei in 4 ianuarie, in etate de 11 ani. — **Nicolae Raicu**, paroc și vice-protopop on. din archidieceasa Blașului, a murit la 6 ianuarie n., in etate de 84 ani.

Calindarul sèptemănei.

Duminica după botezul Dlui, Ev. dela Mateiu, c. 4, gl. 1, a inv. 1.			
Ziua sèpt.	Calindarul vechiu	Căliind. nou	Sòrelt.
Duminică	8 Preacuv. Georgie	20 Fab. și Seb.	7 40 4 44
Luni	9 Mart. Poliect	21 Agnes	7 39 4 45
Marti	10 Parintele Grigorie	22 Vicenția	7 38 4 47
Mercuri	11 Cuv. Teodosie	23 Logod. Mar.	7 37 4 48
Joi	12 Martira Tațiana	24 Timoteu	7 36 4 50
Vineri	13 Mart. Emil	25 Int. lui Saul	7 35 4 51
Sămbătă	14 SS. PP. ucși in Sinai	26 Policarp	7 34 4 53

Proprietar, redactor respundător și editor: IOSIF VULCAN.

CU TIPARIUL LUI IOSIF LÁNG, ORADEA-MARE.